

Воронкова Валентина (Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ СКЛАДНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В умовах істотної трансформації світоустрою істотно змінюються фактори, що визначають успіх просування країни по шляху до інформаційного суспільства. Сьогодні розвиток вимагає узгодження зовнішнього і внутрішнього потенціалів країни, вирішення проблем та реалізацію можливостей як у внутрішньосистемному, так і зовнішньому середовищах, дослідження елементів складної структури, що трансформується. Необхідно забезпечити конкурентоспроможність і безпеку розвитку країни по всій траєкторії розвитку задля досягнення гідного і кращого майбутнього України. Розвиток, як і конкуренція є складними процесами, для трансформації яких повинні трансформуватися і елементи, що до них входять. Але для цього повинні бути сформовані цілі і механізми, прослідкована кореляція між компонентами, що формують єдиноцілісну концепцію розвитку [1].

Розвиток як складна соціально-економічна система визначається у технологічному, економічному, інноваційному вимірах, у вигляді складних форм конкурентного партнерства, спектр взаємовідносин яких є надзвичайно динамічним. Зміни, що відбуваються в умовах інформаційного суспільства, у всій сукупності сформували «великі виклики», які принципово змінюють умови науково-технологічного та соціально-економічного прогресу. Сьогодні в умовах інформаційного суспільства в Україні обмеженням виступає як об'єм доступної пам'яті, так і продуктивність інформаційних систем. Сьогодні у світі формується нова четверта парадигма обчислювального знання, що відповідає принциповому росту значення інтелектуальних інформаційних технологій, комп'ютерних систем, соціальних технологій, взаємозв'язку глобального світу та взаємодії інформаційних наукових ресурсів (Д.Грей, 2006). Істотних змін набуває у зв'язку з трансформаційними процесами перехід групи країн на розвиток, що базується на інноваціях. Виділяються стадії розвитку країн з факторно-орієнтованою економікою та економікою на основі ефективності та інновацій. Сьогодні у відповідності з формуванням глобальних ланцюгів доданої вартості визначальними виступають можливості наукового, технологічного і соціально-економічного розвитку [2].

Світ сьогодні переживає промислову революцію і формує перехід до «цифрової економіки». У зв'язку з цим передбачається зміна базових філософських засад оцінки критеріїв, на основі яких відбувається оцінка ситуації, аналіз системи показників, зміни яких дозволяють говорити про розвиток складних активних систем, які переживають кризу складності. Повинен відбутися перехід на нову глибину наукового знання, яке формується як між, так і трансдисциплінарним. В суспільстві та економіці криза складності

приводить до формування поняття «турбулентної економіки», яка свідчить про те, що керівники не володіють адекватними прийомами управління як складним соціальним феноменом [3]. Все це свідчить про те, що відсутні необхідні інструменти для роботи з складними системами, а рішення часто приймаються на основі інтуїції. Сучасні спрощені моделі управління «старіють» до моменту їх творення, а складність не відповідає поточному моменту та швидкозростаючій складності світу.

Необхідно відмовитися від традиційної високої міри редукції, яка панувала в традиційних схемах управління та при формуванні нових моделей управління як складних активних систем, необхідні багатомодельні комплекси з використанням нейронних мереж, м'яких та інших невизначених моделей. З кожною помилкою зона можливих рішень зменшується, а складність збільшується і, ймовірність їх знаходження зменшується. Після певного кризового рятування системи та відновлення її стійкості неможливим є перехід на новий рівень складності. Швидкоплинні процеси вимагають створення спеціального інструменту управління та досягнення іншої глибини знань і швидкості дослідження. Розвиток методик та інструментарію дослідження складних управлінських систем в умовах інформаційного суспільства продовжується. Розвинуті країни на сьогоднішній день сформували систему міжнародних стандартів, в які входить біля 40 тис. документів, які освоєні країнами ЄС. В умовах інформаційного суспільства відбувається зміна основного типу капіталу – місце фінансів займають знання, зростає роль людини як джерела та носія нового інтелектуального капіталу [].

Відбувається перехід до когнітивного розвитку складних соціальних систем та управління ними на основі бачення благоприємного майбутнього. Проте й розвинені країни поки що не подолали великі виклики, а діюча система управління «гасить» тільки кризи, які сьогодні складають суть реалій. Фактично весь цей час економісти вивчали не економіку, а історію управлінських помилок, тому сьогодні зростає якість рішень, що приймаються, так як прості рішення для складних систем не спрацьовують. Поглиблення глобалізації приводить до глобальної гіперконкуренції, появі складних форм конкурентного партнерства з непередбачуваною періодичністю. Зона можливих благоприємних рішень звужується, екосистеми втрачають стійкість, майбутнє стає невизначеним. В сукупності проблем і можливостей розвитку зростає необхідність забезпечення конкурентоспроможності без загроз, а також має місце обмеженість часу, на протязі якого необхідно перейти на нову модель (траєкторію) інноваційного розвитку країни. Все це зумовлює надзвичайну актуальність розробки системи пропозицій щодо стратегічного розвитку та регулювання наукової, науково-технологічної та інноваційної діяльності.

Необхідні нові глобальні конкурентоспроможні інструменти та механізми управління в умовах інформаційного суспільства, які повинні вивести країну на передовий рубіж її розвитку. Серед них - технології управління, що є основою світового технологічного розвитку на основі формування когнітивних умов та

когнітивної праці. Недопустимим є новий цифровий розрив на основі інтелектуальних інформаційних технологій, що націлені на випереджаючий розвиток. Проте саме людство не готове прийняти нові знання і технології, так як вони загрожують самому існуванню людини. Необхідно перевизначити траєкторії розвитку людства з точки зору збереження і забезпечення стабільності життя кожної людини. Сьогодні держава повинна закласти основи управління майбутнім, а для цього слід розробити інструменти управління складними соціальними системами.

За допомогою нової інформації, яка нелінійно зростає, слід сформувати нові моделі світу, нові проекції та гіпотези. Можна припустити ситуацію вибухового характеру росту інформації, знань та нових технологій, що допоможуть пояснити нові моделі складності світу, можливості формування систем глобального моніторингу, зокрема моніторингу інновацій, діяльності провідних інноваційних фірм. Перш за все - це гнучкий інтерактивний підхід до вибору критеріїв та визначення показників оцінки: 1) зовнішні та внутрішні зміни приводять до зміни значення багаточисленних факторів впливу, а порогові явища свідчать про принципові зміни механізмів взаємодії; 2) необхідний пошук причин відхилення параметрів в контексті моделей, що приймаються; 3) слід розробляти інтегральний рівень оцінки ризиків, які враховують перерозподіл ризиків, так як фрагментарні пороги не спрацьовують. Сучасний світ є надзвичайно складним, який має свої проекції – матеріальну, віртуальну, духовну, творчу.

Всі проекції світу є багаторівневими, мультимережевими та мультиагентними, тому при їх аналізі слід враховувати етапи життєвого циклу, поліхронність (належність до різного економічного часу) агентів впливу та гетерохронність (різномовність) їх зв'язків. .

Література:

1. Воронкова В.Г. Формирование синергетически-рефлексивной модели самоуправленческого общества: цивилизационный контекст/ В.Г.Воронкова /// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 17-28.
2. Кириченко М. О. Інформаційна аксіологія як вчення про цінності ідеології інформаційного суспільства / М. О. Кириченко // Філософія і політологія в контексті сучасної культури Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара.- Дніпро, 2017. №2. – С. 185-192.
3. Пунченко О. П., Лазаревич А.А. Інформатизація як засіб репрезентації інформаційних ресурсів суспільства / О. П. Пунченко, А. А. Лазаревич // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип.63. – С.21-30.
4. Соснін О.В. Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.141-150.